

ЧДММ ТАҚХ «АЗИЙ-МОЛИЯ»

**ХИСОБОТИ МОЛИЯВЙ БАРОИ СОЛЕ, КИ
БА САНАИ 31-УМИ ДЕКАБРИ СОЛИ 2022
БА ИТМОМ РАСИДААСТ ТАХИЯ
ШУДААСТ ВА
ХУЛОСАИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ**

Масъулияти роҳбарият оид ба ҷавобгарӣ барои омодасозӣ ва тасдиқ намудани ҳисботи молиявӣ дар даврае, ки санаи 31-уми декабри соли 2022 ба итном расидааст

Тасдиқоти зерин бояд бо дарчи ўҳдадориҳои аудиторон, ки дар ҳисботи аудиторони мустақил пешниҳодшида бо мақсади ҷудо намудани ҷавобгариҳои аудиторон ва роҳбарият нисбати ҳисботи молиявии ҶДММ ТАҚҲ “Азизӣ- Молия” (минбаъд дар матн- «Ташкилот») якҷоя дида баромада шавад.

Роҳбарияти Ташкилот барои омодасозии ҳисботи молиявӣ, ки аз ҳама ҷиҳатҳои муҳим ҳолати молиявӣ, натиҷаҳои фаъолияти, ҳаракати воситаҳои пулӣ ва тағирот дар сармояи худиро дар даврае, ки 31-уми декабри соли 2022 ба итном расидааст мутобики талаботи стандартҳои ҳисботи молиявӣ (минбаъд дар матн «СБҲМ») дуруст инъикос мекунад ҷавобгар аст.

Ҳангоми омодасозии ҳисботи молиявӣ роҳбарияти Ташкилот барои:

- Интихоби принсипҳои зарурии баҳисобигирии муҳосибавӣ ва минбаъд истифодабарии онҳо;
- Риояи талаботи стандартҳои байналмиллалии ҳисботи молиявӣ ва ошкор кардани фарқиятҳои муҳим аз СБҲМ дар эзоҳот ба ҳисботи молиявӣ;
- Омодасозии ҳисботи молиявӣ бо назардошти он ки Ташкилот фаъолияти худро дар ояндаи дур ба гайр аз ҳолатҳое, ҷунин ҳисобидан гайриимкон аст идома медиҳад ҷавобгар аст.

Роҳбарият инҷунин барои:

- коркард, амалӣ намудан ва таъмини амал намудани системаи самаранок ва боэътиимиҳи назорати дохилии Ташкилот;
- доштани системаи баҳисобигирии муҳосибавие, ки дорои имкони дар лаҳзаи дилҳоҳ бо амиқии кофӣ маълумот оиди ҳолати молиявии Ташкилотро мувофиқи талаботи СБҲМ тайёр карда тавонад;
- Пеш бурдани баҳисобигирии муҳосибавӣ тибқи талаботҳои қонунгузорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва стандартҳои байналмиллалии ҳисботи молиявӣ (СБҲМ);
- Андешидани ҷораҳо дар доираи марбути худ барои таъмини нигоҳдории дороиҳои Ташкилот;
- Ошкор ва пешгирии далелҳои қаллобӣ, ҳатогихо ва дигар намуди сӯнистифодабарии ҷавобгар аст.

Ҳисботи молиявии мазкур барои даврае, ки 31-уми декабри соли 2022 ба итном расидааст аз тарафи Раёсати Ташкилот «23» февраляи соли 2023 тасдиқ шудааст.

Аз номи ҶДММ ТАҚҲ “Азизӣ - Молия”

Раиси Раёсат

Каримов Ш.А.

Муродов

Сармуҳосиб

Зайнисеа Н.Ш.

ХУЛОСАИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ

**Ба Раиси Раёсат ва Раиси Шӯрои нозирони
ЧДММ ТАҶҲ “АЗИЗӢ-МОЛИЯ”**

Ақида

Мо аудити ҳисботи молиявии пешниҳоднамудаи ЧДММ ТАҶҲ “Азизӣ- Молия” (минбаъд - «Ташкилот»)-ро, ки ҳисботот дар бораи ҳолати молиявӣ ба 31 декабри соли 2022 ва ҳисботот даҳлдорро дар бораи маҷмӯи даромадҳо, ҳаракати воситаҳои пулӣ ва тағиротҳо дар сармояи худӣ дар соле, ки дар санаи зикргардида ба итном расидаанд, инчунин изҳори муҳтасари принсипҳои асосии сиёсати баҳисобигирӣ ва дигар эзоҳҳоро нисбати ҳисботи молиявии мазкурро дар бар мегирад ба итном расонидем.

Ба ақидаи мо ҳисботи молиявии пешниҳодшуда дар тамоми ҷанбаҳои худ вазъи ҳақиқии молиявии Ташкилотро ба санаи 31-уми декабри соли 2022, инчунин натиҷаҳои молиявии он ва ҳаракати воситаҳои пулиро дар тули соле, ки дар санаи зикргардида ба охир расидааст мутобики Стандартҳои байналмиллалии ҳисботи молиявӣ (СБҲМ) дуруст инъикос менамояд.

Масъалаҳои муҳими аудит

Масъалаҳои муҳими аудит –ин масоиле мебошанд, ки онҳо мутобики муҳокимаи қасбии мо барои аудити ҳисботи молиявии мазкур барои соли ҷорӣ бештар муҳим арзёбӣ гардидаанд. Ин масъалаҳо дар матни ҳисботи молиявии мо дар маҷмӯъ ва ҳангоми ташаккулӣбии ақидаи мо дар бораи ин ҳисботот баррасӣ гардидаанд. Мо ақидаи алоҳидаро вобаста ба масъалаҳои мазкур изҳор наменамоем.

Ҳисобкунии бекурбшавии дороиҳо -ҳангоми таҳияи ҳисботӣ молиявии мазкур Ташкилот фонди умумӣ ва фонди маҳсусро аз рӯи бекурбшавии қарзҳоро мувофиқи дастурамали Бонки миллии Тоҷикистон №215 “Дар бораи тартиби ташкил ва истифодаи захира ва ФПТИ аз рӯи қарзҳо” ҳисоб намудааст, ки ба 1 015 971 сомонӣ баробар аст.

Баҳодиҳии дороиҳо мувофиқи талаботи СБҲМ 9 “Фишангҳои молиявӣ” 715 456 сомониро ташкил додааст.

Баҳси судӣ-Мо дикқатро ба эзоҳи 6 ҷалб менамоем, ки он маълумот оиди баҳсҳои судии аз ҷониби Ташкилот даъвошударо ошкор менамояд. Нисбати Ташкилот даъвои судӣ мавҷуд нест.

Ҳодисаҳои баъди давраи ҳисботӣ ба амал омада-мо дикқатро ба эзоҳи 7 ҷалб менамоем, ки ҳодисаҳои муҳими баъди давраи ҳисботӣ ба амал омадаро ошкор менамояд.

Сармоягузорӣ - дар асоси пайнавишти ҷаласаи гайринавбатии Шӯрои нозирони Ташкилот аз 28.07.2022 қарор оиди бекор кардани шартномаи ҳариду фурӯши ҳисса дар сармояи оинномавии ЧДММ “Континент” ба маблаги 600 ҳазор сомонӣ қабул карда шудааст.

Барӯйхатгирии амвол- дикқатро ба он ҷалб менамоем, ки мо натавонистем барӯйхатгирии амволро дар охирни давраи ҳисботӣ мушоҳидон қунем, зеро ки он пеш аз санаи ҷалби мо ба ҳайси аудитори Ташкилот буд.

Иҷоран амалиётӣ- ҳароҷоти иҷора ҳамчун иҷора амалиётӣ баҳисоб гирифта мешавад.

Ҳисоб намудани истехложи воситаҳои асосӣ- Барои ҳисоб намудани истехложи воситаҳои асосӣ Ташкилот аз меъёрҳои муқаррарнамудаи Кодекси андоз истифода мебарад, ки он ба талаботи СБҲМ (IAS) 16 «Воситаҳои асосӣ» ва талаботи баҳисобигирии муҳосибӣ мувофиқ намебошад. Ақидаи мо нисбати ҳодисаҳои мазкур бетагир бокӣ мондаанд.

Фаъолияти муттасила – Ҳисоботи молиявии Ташкилот бо истифодаи усули муттасилаи фаъолият дар баҳисобигрии муҳосибӣ таҳия шудааст. Роҳбарият нияти барҳамдиҳии Ташкилот ва ё ихтисор кардани фаъолияти онро дар ояндаи наздик надорад. Дар доираи аудити ҳисоботи молиявии гузаронидашуда мо ба хулосае омадем, ки истифодаи принсипи фаъолияти муттасила аз ҷониби Роҳбарият барои таҳияи ҳисоботи молиявии Ташкилот мувофиқи мақсад мебошад.

Мо аудитро мутобики Стандартҳои байналмилалии аудит (СБА) гузаронидем. Ӯҳдадориҳои мо мутобики ин стандартҳо дар қисмати “Ӯҳдадориҳои аудитор”-и хулосаи мо дарҷ шудаанд. Мо нисбати Ташкилот мувофиқи талаботҳои этикӣ ба аудити ҳисоботи молиявии мазкур истифодашаванда вобастагӣ надорем. Аз тарафи мо инчунин дигар тартибҳои этикӣ иҷро шуданд, ки талаботҳои этикӣ муайян намудаанд. Мо чунин меҳисобем, ки далелҳои аудитории комил ва заруриро барои ибрози ақида гирифтем.

Масъулияти роҳбарият оид ба омодасозии ҳисоботи молиявӣ

Масъулият оид ба омодасозии ҳисоботи молиявии мазкур ва мувофиқати он ба талаботҳои Стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ ба зиммаи роҳбарияти Ташкилот voguzor карда шудааст. Масъулияти мазкур аз таъсис додан, ҷорӣ ва дастгирӣ намудани соҳтори назорати дохили ҷиҳати омодасозӣ ва пешниҳоди ҳисоботи бозътимоди молиявӣ, ки дар худ таҳрифҳои ҷиддӣ дар натиҷаҳои сунистифодабариҳои молиявӣ, ҳамчунин натиҷаи ҳатоғӣ надоранд; интихоб ва татбиқи сиёсати даҳлдори баҳисобигирӣ, инчунин татбиқи баҳодиҳии муҳосибавии асоснок иборат мебошад.

Масъулияти аудитор

Вазифаи мо аз изҳори ақида ҷиҳати дуруст будани ҳисоботи молиявии мазкур дар асоси аудити гузаронидаи мо иборат мебошад. Мо аудитро мутобики талаботҳои Стандарти байналмилалии аудит ба анҷом расонидем. Стандартҳои мазкур аз мо риоя намудани мебъёрҳои этикӣ, инчунин ба накшагирӣ ва гузаронидани аудитро бо мақсади боварии комил ҳосил намудан, ки ҳисоботи молиявӣ дорои таҳрифҳои ҷиддӣ намебошад талаб менамоянд. Аудит дар худ анҷом додани амалиётҳое, ки ба гирифтани далелҳои аудиторӣ нисбати нишондиҳандаҳои шуморавӣ ва эзоҳ ба ҳисоботи молиявиро дар бар мегирад. Интихоби амалиётҳои зарурӣ аз фикру ақидаи қасбии аудитор асос меёбад, ки аз он ҷумла баҳо додан ба ҳавфи муҳими таҳрифи ҳисоботи молиявӣ дар натиҷаи сунистифодан молиявӣ ё ҳатоғиҳо асос мегирад. Баҳодиҳии чунин ҳавфҳо, баррасии соҳтори назорати дохилиро аз рӯи омодасозӣ ва дуруст будани ҳисоботи молиявӣ бо мақсади коркарди амалиётҳои аудиторие, ки дар ҳолатҳои мазкур татбиқ мешаванд дар бар мегирад, на бо мақсади изҳори фикру ақида нисбати самаранокии соҳтори назорати дохила асос меёбад. Аудит таҳлили принсипҳои ҳисоботи муҳосибавӣ ва муҳимијати баҳодиҳиро, ки аз ҷониби роҳбарият омода шудааст, инчунин баҳодиҳии умумиро нисбати ҳисоботи молиявиро дар бар мегирад.

Дар доираи санчиши аудит мутобики Стандартҳои байналмилалии аудит мо ақидаҳои қасбии худро дар давоми санчиш нигоҳ медорем.

Мо инчунин:

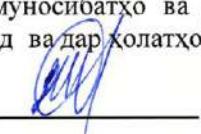
- Ҳавфи таҳрифи ҳисоботи молиявии вобаста ба қаллобӣ ё ин ки ҳатоғиҳоро муайян менамоем ва баҳодиҳӣ менамоем, барои таъмин намудани далели кофӣ вобаста ба чунин ҳавфҳо санчиши аудиторӣ мегузаронем ва далелҳои кофӣ ба даст меорем;
- низоми назорати дохилиро на бо мақсади баҳо додан ба самаранокии он, балки бо мақсади таҳияи муҳоҳидаҳои аудиторӣ ки барои ҳолатҳои мувофиқ даҳл дорад меомӯзем;
- барои ба мавқеъ истифода бурдани сиёсати ҳисобдорӣ ва асоснок будани маълумотҳои дар эзоҳот дарҷкардаи Роҳбарият баҳо медиҳем;
- дар асоси истифодаи бамавқеъ ва мунтазами низоми муҳосибии доимӣ проседураҳои аудиториро барои муайян намудани номуайянниҳои назаррас вобаста ба ҳодиса ва воқеаҳо, ки

метавононд шубҳаҳои ҷиддиро оид ба фаъолияти Ташкилот ҳамчун субъекти фаъолияти худро дар оянда идомадиҳанда ба амал меоранд анҷом медиҳем.

- оиди аз тарафи роҳбарият максаднок истифода бурдани принсипи мунтазами фаъолияти баҳисобигирии муҳосибабӣ ва дар асоси далелҳои гирифташуда муайян намудани он ки оё номуайяни муҳим нисбати ҳодиса ва шароитҳое, ки дар оянда қобилияти Ташкилотро барои идома додани фаъолият зери шубҳа мебаранд хулособарӣ мекунем. Хулосаҳои мо дар асоси далелҳои аудитории то санаи пешниҳоди ҳисботи аудиторӣ гирифта асос мейбанд. Минбаъд ҳодисаҳо ва шартҳои оянда ба амал меомада ба гум кардани қобилияти Ташкилот барои идомаи фаъолият оварда мерасонанд;
- дар маҷмӯй баҳодиҳии пешниҳоди ҳисботи молиявӣ, сохтор ва мазмуни он бо назардошти тавзеҳоти маълумот, инчунин таъмини саҷехии пешниҳоди амалиётҳои аз он ҳодиса ва шартҳои асосёфтари мегузаронем.

Мо бо роҳбарият оиди ҳаҷм ва мӯҳлати аудит, инчунин дар бораи проблемаҳои муҳими дар ҷараёни аудит ошкоршуда, аз он ҷумла оиди камбудиҳои назарраси низоми назорати дохилӣ тамос мегирэм.

Мо инчунин ба шахсони масъул нисбати идоракуни корпоративӣ тасдиқнома оиди аз тарафи мо риоя намудани тамоми талаботҳои этикӣ нисбати мустақилият ирсол менамоем, онҳоро оиди ҳамаи муносабатҳо ва дигар масъалаҳое, ки мумкин аст ба мустақилияти аудиторон таъсир расонанд ва дар ҳолатҳои зарурӣ – оиди ҷораҳои даҳлдори эҳтиётӣ оғоҳ намудем.

Дустов Сафарбек Савриддинович

Директори ҶДММ «Консултант Аудит»

Иҷозатномаи Бонкӣ миътии
Тоҷикистон- БМТ №0000139
аз 29 априли соли 2021

ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон
23 февраля соли 2023

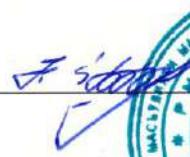

Шаҳодатномаи таҳассусии
аудитори бонкӣ БМТ №0000010
аз 08 январи соли 2014

ҲИСОБОТ ОИДИ ФОИДА ВА ЗИЁН ВА ДИГАР ДАРОМАДҲОИ УМУМӢ

дар соли санаи 31-уми декабри соли 2022 ба итмом расида

Моддаҳо	Эзоҳ	2022с.	2021с.
Даромади фоизӣ	4.1	4 316 351	3 343 092
Харочоти фоизӣ	4.2	(880 525)	(700 475)
Даромади холиси фоизи		3 435 826	2 642 617
Харочоти ташаккули фонди умумӣ	4.3	(621 796)	(532)
Фоида (зарари) амалиётӣ		2 814 030	2 642 085
Даромад аз хизматрасониҳои комиссионӣ	4.4	4 834 364	2 902 526
Харочот аз рӯи хизматрасониҳои комиссионӣ	4.5	(2 508 087)	(1 324 987)
Даромадҳо бо тарҳи харочот аз амалиётҳо бо асьори хориҷӣ	4.6	28 100 801	6 091 499
Даромад бо тарҳи харҷ аз азнавбаҳодиҳии асьори хориҷӣ	4.7	258 599	-
Дигар даромадҳои амалиётӣ	4.8	486 686	549 591
Харочоти идоравӣ ва дигар харочоти амалиётӣ	4.9	(10 217 898)	(7 177 752)
Фоида (зиён) то андозбандӣ		23 768 495	3 682 962
Андоз аз фоида	4.10	(4 873 390)	(980 013)
Фоидан (зиён) соф		18 895 105	2 702 949

Раиси Раёсат

Каримов Шараф Алиевиҷ

Сармуҳосиб

Зайниева Насиба Шамсиддиновна

ҲИСОБОТ ОИДИ ҲОЛАТИ МОЛИЯВӢ

Ба 01 январи соли 2023

	Эзоҳ	31.12.2022с.	31.12.2021с.
Дороиҳо			
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзиши онҳо	5.1	32 832 552	17 601 237
Захираи ҳатмӣ дар Бонки миллии ҶТ	5.2	3 403 692	1 928 879
Қарзҳои додашуда ба мизочон	5.3	20 372 162	17 009 291
Воситаҳо дар бонкҳо	5.4	488 926	122 527
Сармоягузорӣ ба қоғазҳои киматнок	5.5	-	600 000
Дороиҳои ҷории дигар	5.6	112 667	1 730 451
Воситаҳои асосӣ	5.7	3 031 054	1 818 942
Дороиҳои ғайримоддӣ	5.8	368 207	326 052
<u>Дороиҳои андозии мавқуфгузотта</u>	5.9	<u>42 749</u>	<u>64 422</u>
Ҳамагӣ дороиҳо		60 652 009	41 201 801
Ӧҳдадориҳо			
Воситаҳо дар бонкҳо ва ташкилотҳои молиявӣ	5.10	-	3 010 260
Амонатҳои мизочон	5.11	29 694 521	25 520 379
Андозҳо барои пардохт	5.12	3 424 826	48 629
Ӧҳдадориҳои ҷории дигар	5.13	2 891 219	1 025 195
Ҳамагӣ Ӧҳдадориҳо		36 010 566	29 604 463
Сармояи худӣ			
Сармояи саҳомии пардохтшуда	5.14	6 000 000	6 000 000
Захираи умумӣ	5.14	437 584	437 584
Фоидai тақсимнашуда	5.14	18 203 859	5 159 754
Ҳамагӣ сармоя		24 641 443	11 597 338
Ҳамагӣ Ӧҳдадориҳо ва сармоя		60 652 009	41 201 801

Раиси Раёсат

Каримов Шараф Алиеви

Май

Сармуҳосиб

Зайнинева Насиба Шамсiddиновна

ҲИСОБОТ ОИДИ ҲАРАКАТИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ

дар соли санаи 31-уми декабри соли 2022 ба итмом расида

эзоҳ 2022с. 2021с.

Ҳаракати нақдина аз рӯи амалиётҳои оператсионӣ**Фоидан (зиён) соф**

Тасҳехи фоидан соф:

Харочоти фарсоиш ва истеҳложи дороиҳо

474 984 367 952

Харочоти ФПТИ аз рӯи қарзҳо ва дигар дороиҳо

621 796 1 706 849

Андоз аз фоида

- (980 013)

Фоизҳо барои пардохт

213 389 (115 520)

Фоизҳо барои гирифтан

(248 527) 211 052

Дигар даромад/ харочоти ҳисобшуда

78 000 (264 934)

Ҳаракати нақдина то тағирёбии дороиҳои амалиётӣ ва ўҳдадориҳо

24 908 137 4 608 348

Тағирёбии дороиҳои гардон ва ўҳдадориҳо:

Афзуншавӣ\камшавии маблағи захираҳои ҳатмӣ

(1 474 813) (457 150)

Афзуншавӣ\камшавии холиси қарзи мизоҷон

(3 383 505) (4 164 202)

Афзуншавӣ\камшавии воситаҳо дар дигар бонкҳо

(366 399) (50 857)

Афзуншавӣ\камшавии холиси дороиҳои дигар

1 290 408 (1 479 455)

Афзуншавӣ\камшавии маблағи бонкҳо ва ташкилотҳои молиявӣ

(3 010 260) 2 005 000

Афзуншавӣ\камшавии холиси пасандозҳои мизоҷон

4 174 142 6 304 908

Афзуншавӣ\камшавии холиси дигар уҳдадориҳо

1 866 023 (835 812)

Фоизҳои пардохтшуда

(782 656) (641 232)

Андоз аз фоидан пардохтшуда

(1 182 849) (1 072 977)

Ҳаракати холиси тағирёбии дороиҳои гардон ва ўҳдадориҳо:

(2 869 909) (391 777)

Гардиши холиси нақдина барои амалиётҳои оператсионӣ

22 038 228 4 216 571

Ҳаракати нақдина аз рӯи амалиётҳои сармоягузорӣ

Хариди таҷҳизот ва моликият

(1 680 807) (569 097)

Хариди дороиҳои гайримодӣ

(86 267) (79 624)

Харид/ фурӯши қоғазҳои қимматноки сармоягузорӣ

600 000 -

Маблағҳои холиси нақдинаи барои амалиётҳои сармоягузорӣ истифодашуда(1 167 073) (648 721)
(1 167 073) (648 721)**Гардиши холиси нақдина аз рӯи амалиётҳои сармоягузорӣ**

(5 851 000) (2 210 00)

Гардиши нақдина аз рӯи амалиётҳои молиявӣ

(5 851 000) (2 210 00)

Гардиши суди саҳмия

15 020 155 1 450 429

Гардиши софи нақдина аз амалиётҳои молиявӣ

5.1 17 601 237 16 150 808

Тағирёбии холиси нақдина

211 160 92 579

Воситаҳои пулӣ дар аввали сол

5.1 32 832 552 17 601 237

Таъсири қурби асьор ба воситаҳои пулӣ ва ҳамарзиши онҳо

Воситаҳои пулӣ дар охири сол

Раиси Раёсат

Каримов Шараф Алиевич

Сармухосиб

Зайнинева Насиба Шамсiddиновна

ХИСОБОТ ОИДИ ТАГИРОТ ДАР САРМОЯ

дар соли санаси 31-уми декабри соли 2022 ба итмом расида

	Сармоян сахомий пардохгашуда	Фоидан таксимнашуда (зиён)	Захираи умумий	Хамагий
Бакчия дар 01 январи соли 2021	6 000 000	4 911 964	437 584	11 349 548
Фоидан соф (зарар)	-	2 457 790	-	2 457 790
Суди сахмия	-	(2 210 000)	-	(2 210 000)
Бакчия дар 01 январи соли 2022	6 000 000	5 159 754	437 584	11 597 338
Фоидан соф (зарар)	-	18 895 105	-	18 895 105
Суди сахмия	-	(5 851 000)	-	(5 851 000)
Бакчия дар 31 уми декабри соли 2022	6 000 000	18 203 859	437 584	24 641 443

Май

Раиси Раёсат

Каримов Шариф Алиевич

Зайнисева Насиба Шамсиддиновна
Сармухосиб